

СТАНОВИЩЕ

От

Доц. д-р Силвена Денчева Йорданова,

на

ЕЛХАМ МАРЕЕ

На

дисертационен труд на тема:

ВЛИЯНИЕ НА АВТОНОМИЯТА И САМОУПРАВЛЕНИЕТО В УЧИЛИЩАТА ВЪРХУ ЕФИКАСНОСТТА НА ДИРЕКТОРИТЕ

Настоящото Становище е изготвено на основание решение на Научно жури, определено със Заповед на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ № 534 от 04.09.2024 г. Кандидатката за научната и образователна степен“ доктор “ е депозирала всички изискуеми документи от ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на ВСУ относно процедурата за придобиване на ОНС „доктор“.

1. Оценка на съдържанието на дисертационния труд:

Предоставеният за рецензиране дисертационен труд е в 307 страници и се състои от увод, изложение в три глави, обсъждане, ограничения на изследването, списък на литературата и приложения. Отлично са изведени са целта и задачите на изследването, както и много правилно са дефинирани предмета и обекта на изследването.

В първа глава е осъществен много подробен и критичен литературен обзор на съответните теоретични източници. Прави впечатление лекотата на използване на понятийния инструментариум в областта на Нормативни разпоредби, подзаконови актове, правилници и наредби, които регулират образователния процес в средното

училище. В първа глава е разгледана спецификата на Израелската образователна система обхваща различни видове и структури. Разгледани са обстойно и факторите, влияещи върху управлението на училищния директор. Авторката умее да обобщава, като приноси моменти се изразяват в обогатяването на съществуващата до момента теория с авторска дефиниция за училищния директор в ролята му на педагогически лидер. Представени са и характеристиките на успешния училищен директор.

Във втора глава се фокусира върху сложното взаимодействие между училището, семейството и ролята на директора в образователната рамка . В трета глава е представен и авторският теоретичен модел, който обхваща различни измерения, включително стилове на ръководство, процеси на вземане на решения, комуникационни стратегии и професионална самоефективност, които водят до въздействие върху резултатите и личността на учениците.

Силен приносен момент от страна на докторантката е разработения авторски концептуален модел. Много силна страна е самото изследване, което съчетава количествени и качествени методи. Много подробно е представен и статистическият анализ с фокус на изследване на зависимости между зависимите променливи, които са променливите, съставляващи професионалната самоефективност: професионална способност за ръководство, професионална способност за човешки отношения, професионална способност за общо управление на персонала, професионална способност за външни отношения и професионална способност за педагогическо управление, и независимите променливи: стаж в управлението като цяло и стаж в управлението на настоящото училище.

2. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Напълно приемам посочените от докторанта научни приноси, които могат да бъдат обобщени в следните групи:

1. Дообогатяването на теорията в областта на педагогическия мениджмънт чрез постигнатите резултати от изследването и доказване, че автономията, осигурена от прилагането на самоуправлението, оказва положително въздействие върху самоефикасността на директорите

2. Разработеният изцяло авторски комплексен модел за взаимодействието между автономия, професионална ефективност, професионален стаж, влияещи върху самооценката на директорите чрез въздействие върху компонентите на професионалната самооценка.

3. Благодарение на обстойния количествен и качествен анализ е показано, че автономията засилва професионалната мотивация на директорите, оказва положително въздействие върху самооценката на директорите, утвърждава лидерските им качества и засилва Аз-ефективността им.

4. Автономността, като следствие от училищното самоуправление е разгледана като неразривна част от личността на училищните директори, като тази симбиотична връзка подчертава не само неразривната връзка между автономията и самоефикасността, но и оказва положително влияние върху професионалното поведение, увереността и цялостната ефективност на директорите при ръководенето на техните училища.

3. Оценка на публикациите по дисертацията.

Представени са 4 публикации, от които 1 дисертация и 3 статии на английски език по темата на дисертационния труд. Написани на високо академично ниво.

4. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем на 32 страници. Структурата на автореферата напълно покрива съдържанието и обхвата на дисертационния труд. Добре е разработен, като накратко обобщава методиката на научното изследване и самите резултати, постигнати. Посочени са авторските приноси като част от автореферата.

5. Становище относно наличието на плагиатство

Няма основания и съмнения за наличие на неетични авторски практики. Цитиранията са съобразно изискванията.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертационният труд както и автореферата са написани на високо академично ниво. Има проблем с техническото оформление на много места, както

и със цитирането на литературните източници. Не е добре представен и самият анализ на резултатите от изследването, което затруднява в известна степен четенето. Докторантката борави с лекота с понятията от сферата на образованието, имайки предвид богатия професионален опит в сферата, умее да осъществява обстоен статистически анализ, както и да обобщава постигнатите резултати. Препоръчвам в бъдеще да продължи и разгърне своята изследователската дейност докторантката Елхам Марее в областта на образованието, като апробира разработения успешно концептуален модел. Имам следните въпроси:

1. Какъв лидер трябва да е успешният училищен директор, според Вас?
2. Доколко автономността на училищния директор се явява мотиватор за успеха му?

7. Заключение

Представеният дисертационен труд на тема „ВЛИЯНИЕ НА АВТОНОМИЯТА И САМОУПРАВЛЕНИЕТО В УЧИЛИЩАТА ВЪРХУ ЕФИКАСНОСТТА НА ДИРЕКТОРИТЕ“ е в пълно съответствие с изискванията за придобиване на научна и образователна степен „доктор“ на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилника за придобиване на научни степени във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“. Дисертационното изследване е добре оформен научен труд, съдържа актуални, значими и оригинални за теорията и практиката научно-приложни и приложни резултати и приноси по важна и актуална тема. Това е основание да декларирам своята положителна оценка за труда.

С убеденост предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят научна и образователна степен „доктор“ на Елхам Марее по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“.

18.09.2024 г.

Изготвила становището,

доц. д-р Силвена Йорданова